

Ch. 11

Statisk likevekt

Vi skal se på:

- Likevektsbetingelser:
N1-translasjon og N1-rotasjon
- Eksempler

Statisk likevekt = Statikk

Statikk er et viktig ingeniørfag:

- Brukonstruksjoner
- Takkonstruksjoner
- Bygninger
- Kraner
- Hjulakslinger
- m.m.m.

Statisk likevekt

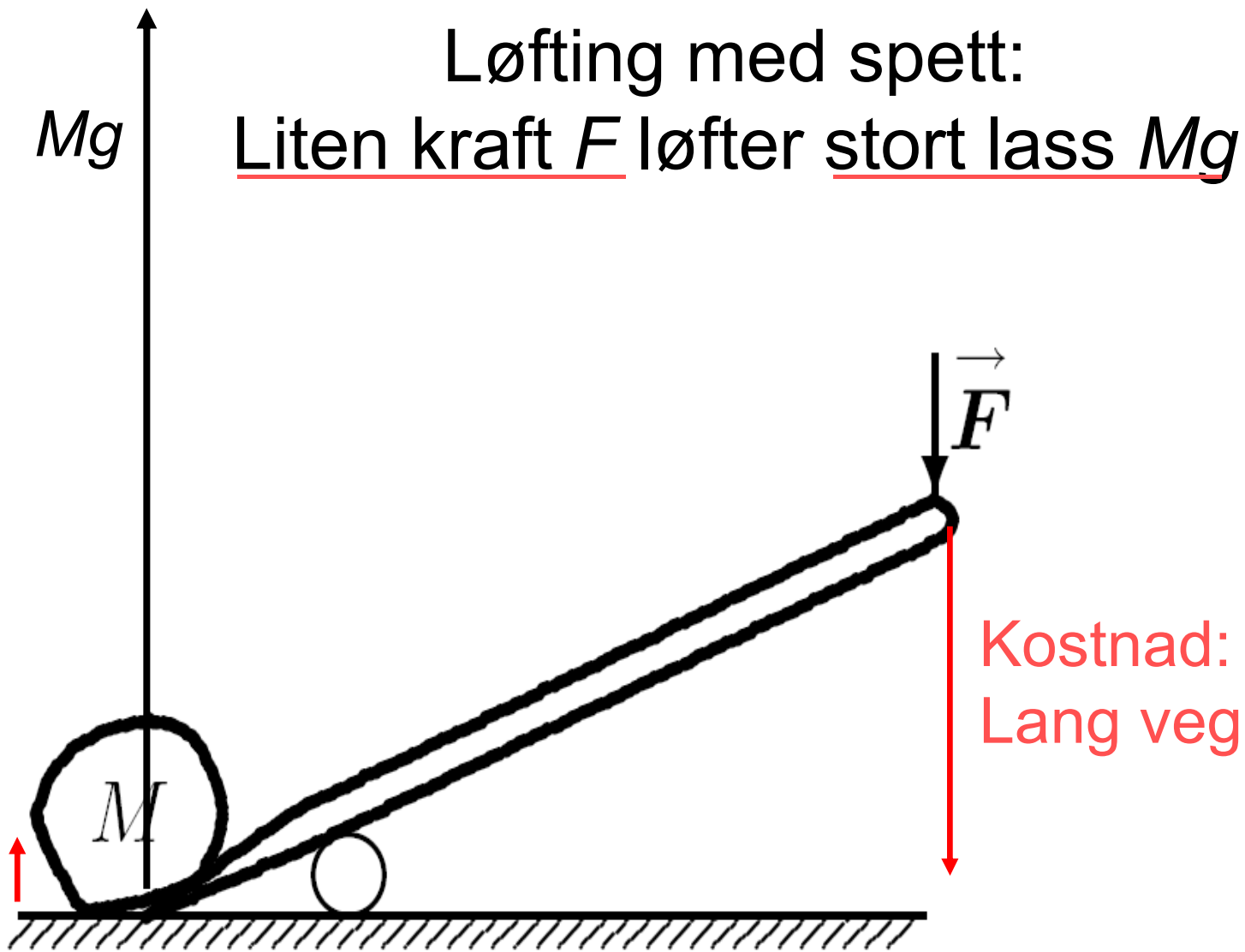
Krefter kan

- gi akselerasjon: $\sum \mathbf{F} \neq \mathbf{0}$
- balansere hverandre: $\sum \mathbf{F} = \mathbf{0}, \sum \boldsymbol{\tau} = \mathbf{0}$, statikk
- gi deformasjon: $\sum \mathbf{F} = \mathbf{0}$ eller $\sum \mathbf{F} \neq \mathbf{0}$

Vi antar STIVE LEGEMER, dvs. udeformerbare

- Y&F kap. 11.1+2+3 (4+5 elastisitet ikke pensum)
- L & L kap. 7.1
- H&S kap. 4.6+4.7

Løfting med spett:
Liten kraft F løfter stort lass Mg

Kap. 11 Statisk likevekt

- Definisjon kraftmoment:

$$\boldsymbol{\tau} = \boldsymbol{r} \times \boldsymbol{F}, \quad |\boldsymbol{r} \times \boldsymbol{F}| = r \underbrace{(\sin\theta F)}_{\text{eff. kraft}} = \underbrace{(r \sin\theta)}_{\text{eff. arm}} F$$

Høyrehåndsregelen

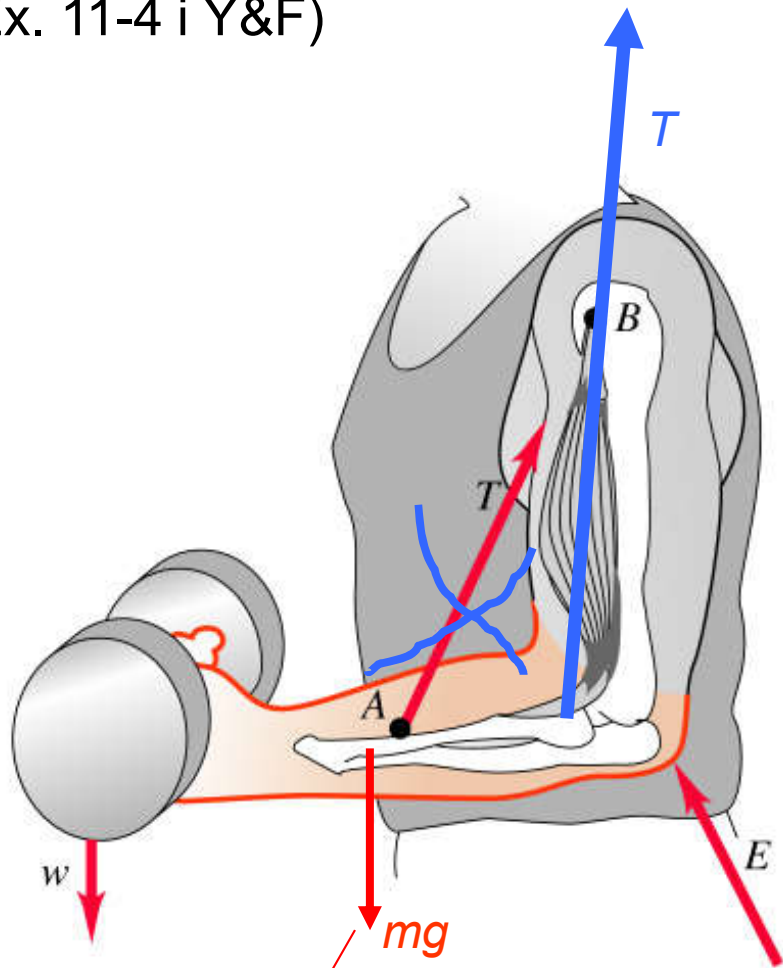
- Mg virker i tyngdepunkt = massefellespunkt
- Statisk likevekt:

Ingen translasjon $\Rightarrow \sum \boldsymbol{F} = \mathbf{0}$ for x , y og z

Ingen rotasjon $\Rightarrow \sum \boldsymbol{\tau} = \mathbf{0}$ om enhver akse

- gjelder for hvert legeme involvert

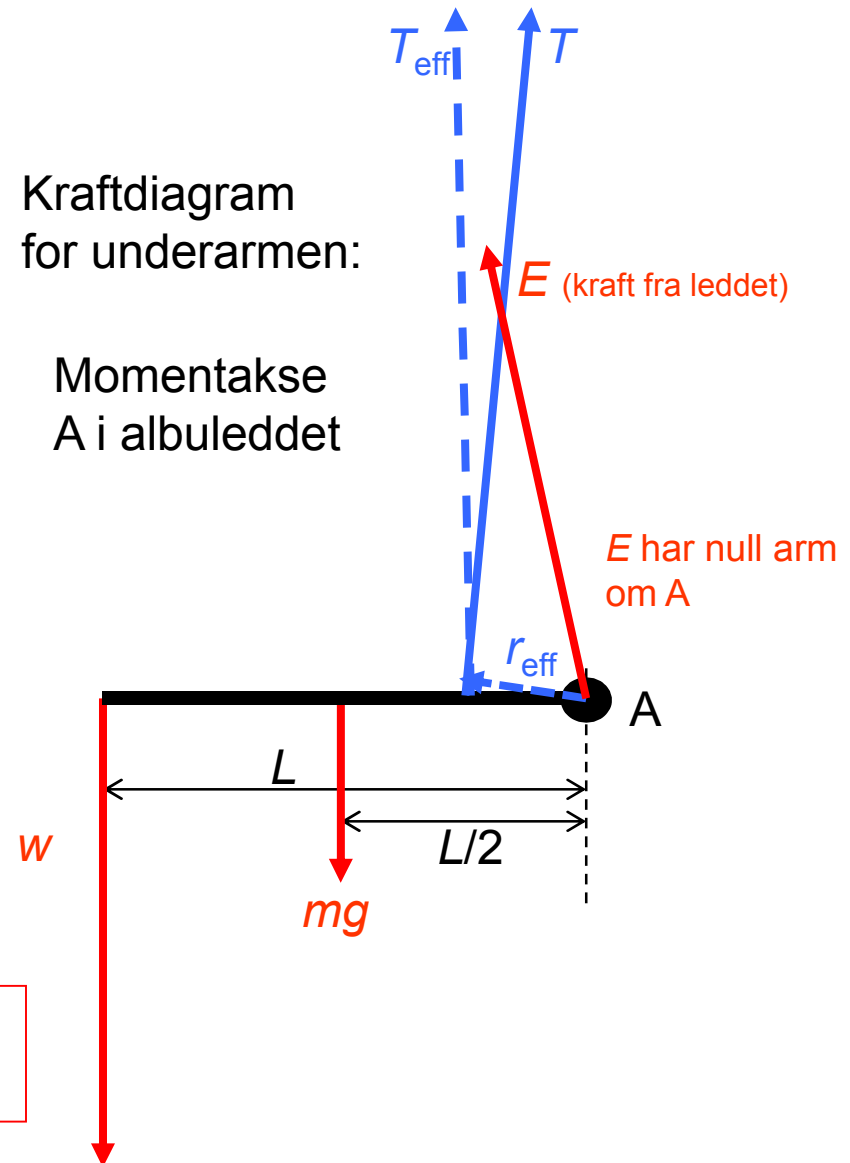
Biceps: Stor kraft T løfter liten vekt w over stor avstand (Ex. 11-4 i Y&F)

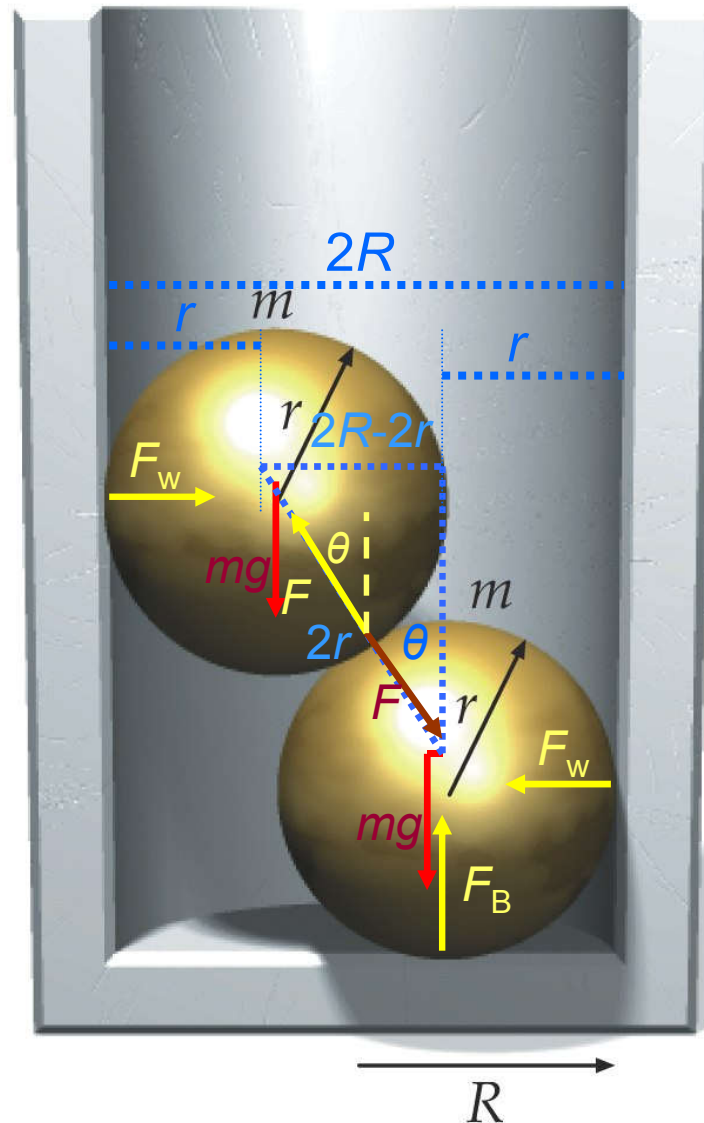
Tyngden mg av underarmen ("bjelken")
i cm av armen

Kraftdiagram
for underarmen:

Momentakse
A i albuleddet

Finn krefter mot vegg, bunn og mellom kulene
(Y&F Oppg. 11-75)

$$(N3) \Rightarrow F = F$$

$$\sum F_x = 0$$

$$\Rightarrow F_w \text{ lik begge kuler}$$

$$\sum F_z = 0$$

$$\Rightarrow F_B = 2mg$$

Øvre kule:

$$\sum F_z = 0$$

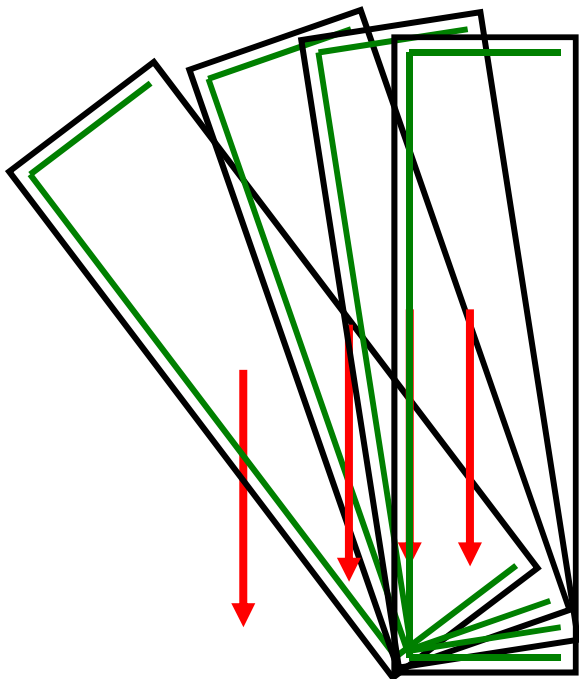
$$\Rightarrow F \cos \theta = mg$$

$$\sum F_x = 0$$

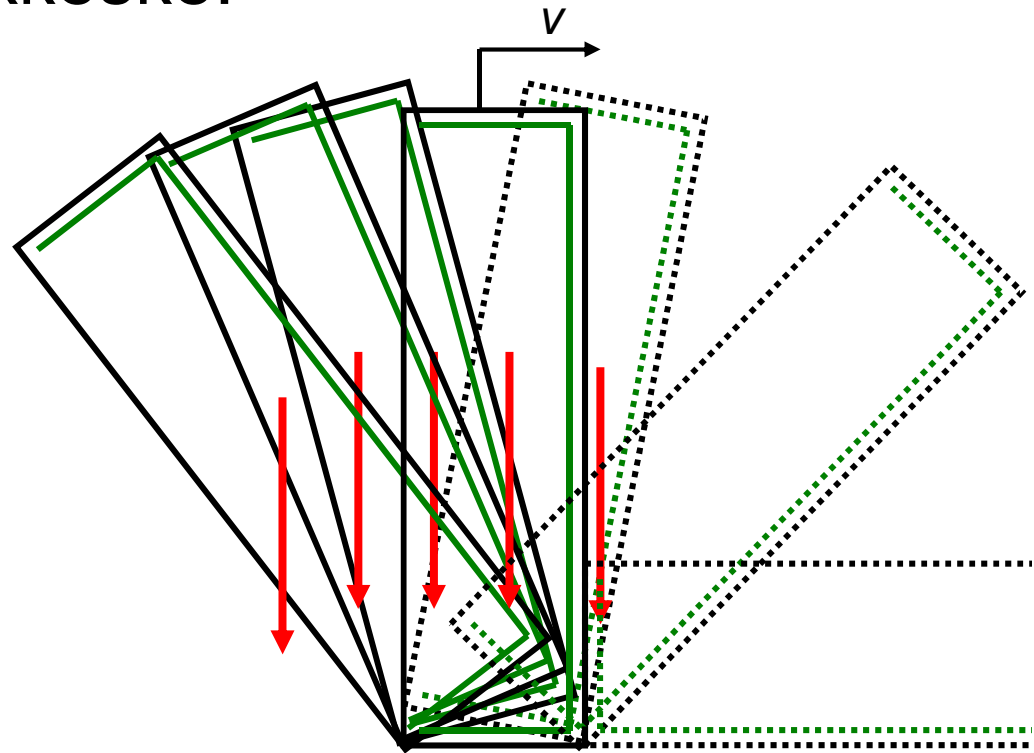
$$\Rightarrow F_w = F \sin \theta = mg \tan \theta$$

$$\sin \theta = (R-r)/r$$

Tipping av tom fyrstikkeske:

Vellykket:
Tyngdepunkt
litt til venstre

Mislykket:
Tyngdepunkt
litt til høyre